“बालबालिकाको सहभागिता, विकासमा तिव्रता,
जनजनको ऐक्यवद्धता, बालमैत्री सहर शम्भुनाथको प्रतिवद्धता”

बालबालिकाको लागि एकिकृत लगानी योजना

(आ.व.२०७३/०७४ - २०७७/०७८)

शम्भुनाथ नगरपालिका, सप्तरी

कार्यकारी अधिकृतको भनाई

पृष्ठभूमि

बालबालिका सम्मुन्नत समाज र समृद्ध राष्ट्र निर्माणका आधार हुन् । उनीहरुका लागि बालमैत्री व्यवहार आजको आवश्यकता हो । बालमैत्री समाज निर्माणका लागि सरोकारवालाहरुसँगको समन्वय र साझेदारीता उत्तिकै अपरिहार्य छ । बाल अधिकार सम्वन्धि अन्तराष्ट्रिय महासन्धि १९८९ पारित भए पश्चात विश्वमा बालबालिकाको अधिकारहरु सुनिश्चितताको लागि थुप्रै प्रयास भएको छ । यिनै मर्मलाई दृष्टिगत गर्दै नेपालले पनि महासन्धिलाई अनुमोदन गरे पश्चात कार्यान्वयनको लागि बालबालिका सम्वन्धि ऐन २०४८, बालश्रम (निषेध र नियमित) ऐन २०५६, नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ मा बाल अधिकार सम्वन्धि व्यवस्था तथा स्थानीय स्वायत्त ऐन २०५५ मा बाल अधिकारको पक्षमा वकालत जस्ता विभिन्न कानून तथा नीतिगत प्रयासहरु गर्दै आइरहेको छ ।

पछिल्लो समयबाट नेपाल सरकारले बालमैत्री शासन पद्धतिद्धारा बाल अधिकार सुनिश्चित गर्ने प्रण गरेको छ । बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्यान्वयन कार्यविधि २०६८ को व्यवस्था गरी स्थानीय निकायले बालमैत्री शासनको अवलम्वन र कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधिले व्यवस्था गरेको बाल बचाउ, बाल विकास, बाल संरक्षण र बाल सहभागिता सूचकहरुमा कम्तिमा ८० प्रतिशत पुरा गरेपछि स्थानीय निकायलाई बालमैत्री घोषणा गर्नुपर्ने प्रावधान छ ।

शम्भुनाथ नगरपालिकाले पनि पछिल्लो वर्षहरुबाटै बालमैत्री शासनको रुपमा कार्यक्रमहरु गर्दै आएको छ । विभिन्न सुचकहरु पुरा गर्न क्रियाशिल शम्भुनाथ नगरपालिकाले वि.स. २०७५ सालभित्र बालमैत्री सहर घोषणा गर्ने लक्ष्य राखेको छ । नगरपालिकाले एक्लैले यो कार्य गर्न असम्भव हुने हुँदा यूनिसेफको सहयोग, जिल्ला विकास समितिको समन्वय र सहकार्यमा नगरपालिकाद्धारा बालबालिकाको लागि एकिकृत लगानी योजना (आ.व. २०७३/७४- २०७७/७८) तयार गरिएको छ ।

संजीव न्यौपाने
कार्यकारी अधिकृत

विषय-सूची

शिर्षक	पेज
पृष्ठभूमी ⁄ मन्तव्य	अ
१. शम्भुनाथ नगरपालिकाको परिचय	१
२. एकिकृत लगानी योजना	२
२.१ परिकल्पना (Vision)	२
२.२ लक्ष्य (Goal)	२
२.३ उद्देश्य (Objectivies)	२
३. साझेदार संघसंस्थाहरुको विवरण	२
४. बालमैत्री सहर बनाउन गरेको हालसम्मको प्रयासहरु	३
५. मुख्य समस्या र चुनौतीहरु	५
६. गर्नुपर्ने कार्यक्रमहरु	६
७. नगरपालिकाको पछिल्लो आ.व.मा बालबालिका लक्षित योजनाहरुको विवरण	१०
८. क्रियाशिल बाल क्लवहरुको विवरण	११
९. नगरपालिकाको बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरुको स्थानीयकरण	१२
१०. एकिकृत लगानी योजना तयारीका लागि अपनाइएका प्रकृयाहरु	२१

१. शम्भुनाथ नगरपालिकाको परिचय

१.१ भौगोलिक अवस्थिति :

शम्भुनाथ नगरपालिका सप्तरी सदरमुकाम राजविराजवाट १७ किलोमिटर उत्तरमा रहेको छ । यस नगरपालिकाको पुर्वमा सप्तरीको रायपुर गाविस, पश्चिममा कल्याणपुर गाविस, दक्षिणमा मैनासहस्रवाहु गाविस तथा दक्षिणमा चुरे क्षेत्र हुँदै उदयपुर जिल्ला पर्दछ । समुद्र तहबाट ..फिट उचाईमा अवस्थित यो नगरपालिका २६ डिग्री ३७ मिनट ४८ से. उत्तर देखि २६ डिग्री ६३ मिनट उत्तर अक्षांश र ८६ डिग्री ४० मिनट ११ से. पूर्व देखि ८६ डिग्री ६७ मिनट पुर्व देशान्तरमा फैलिएर रहेको छ ।यस नगरपालिकाको कुल क्षेत्रफल ९५.४ वर्ग किलोमिटर रहेको छ जसमा खेतीयोग्य जमिन, वनजंगल, चरिचरण र नदीनाला तथा अन्य क्षेत्रहरु रहेको छ ।

१.२ नगरपालिकाको जनसंख्या र अन्य विवरण

शम्भुनाथ नगरपालिकाको नगर वस्तुस्थिति सर्वेक्षण प्रतिवेदन अनुसार यस नगरपालिकाको जम्मा घरपरिवार संख्या ६३२५, जम्मा जनसंख्या ३४४१० जना मध्ये पुरुष १७६५० र महिला १६७६० रहेको छ । औषत परिवार सदस्य संख्या ४.४३ रहेको रहेको छ । १५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जम्मा जनसंख्या १०६०३ रहेको छ छ ।

शम्भुनाथ नगरपालिकाको वडा स्तरीय जनसंख्या विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

वडा नं.	वस्तीको संख्या	वस्तीको कोड	वडा भित्र पर्ने वस्तीको नाम	जम्मा परिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	जम्मा पुरुष संख्या	जम्मा महिला संख्या	पुरुष घरमुली भएको पविार	महिला घरमुली भएको परिवार	औषत परिवार संख्या
१		०१		४४९	२४१२	१२४५	११६७	४०९	४०	५.३७
२		०२		४७१	२६६८	१३५२	१३१६	४०	७१	५.६६
३		०३		८६२	४८३७	२५२२	२३१५	८०२	६०	५.६१
४		०४		८१५	३२१२	१६५२	१५६०	७७५	४०	३.९४
५		०५		४७९	२४४७	१२६१	११८६	४००	७९	५.१०
६		०६		६१२	३३९२	१७६३	१६२६	५८०	३२	५.५४
७		०७		७५५	४७७९	२४५४	२३२५	७००	५५	६.३२
८		०८		५६२	३३३३	१७०१	१६३२	५०२	६०	५.९३
९		०९		४२०	२५५७	१२७९	१२७८	३७५	४५	६.०८
१०		१०		३९२	१९०१	९५४	९४७	३००	९२	४.८४
११		११		५०८	२८७२	१४६७	१४०५	४५०	५८	५.६५

२. शम्भुनाथ नगरपालिकाका बालबालिकाहरुको पञ्चवर्षिय एकिकृत लगानी योजना (०७३/०७४ देखि ०७७/०७८ सम्म)

परिकल्पना (Vision)

"बालबालिकाको सहभागिता, विकासमा तिव्रता,
जनजनको ऐक्यवद्धता, वाल मैत्री सहर शम्भुनाथको प्रतिवद्धता"

लक्ष्य (Goal)

विक्रम सम्बत २०७५ सम्ममा शम्भुनाथ नगरपालिकाका सवै वालवालिकाहरुको अधिकारको प्रत्याभुति गराई वालवालिकाहरुलाई विकासको मुलधारमा अर्थपुर्ण सहभागि गराउने र वालमैत्री स्थानीय शासन संस्थागत गर्ने हाम्रो लक्ष्य रहने छ ।

उद्देश्य (Objectives)

१) शम्भुनाथ नपालाई २०७५ सम्म वाल मैत्री सहर घोषणा गर्ने ।

२) शम्भुनाथ नपालाई २०७४ माघमा पुर्ण खोप सुनिश्चित सहर घोषणा गर्ने ।

३) शम्भुनाथ नपालाई २०७४ असारमा खुल्ला दिशा मुक्त सहर घोषणा गर्ने ।

४) शम्भनाथ नपामा वाल श्रम न्यूनिकरण भई श्रमिक वालवालिकाहरु शिपमुलक कार्यमा लागेको हुने ।

५) ५ बर्ष उमेर पुगेको शत प्रतिशत वालवालिका विद्यालय पुगेको हुने ।

६) शत प्रतिशत गर्भवती महिलाले सुरक्षीत मातृत्व सेवा पाएका हुने ।

७) ३-४ वर्ष समुहका वालवालिका शत प्रतिशत प्रारम्भिक वाल विकास केन्द्रमा भर्ना भएको हुने ।

८) नगर वाल संरक्षण समिति गठन भई क्रियाशिल भएको हुने ।

९) नगरपालिकाको हरेक तहतप्काको संयन्त्रमा वालवालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता भएको हुने ।

१०) शम्भुनाथ नपालाई २०७४ पौष मसान्त भित्र वाल विवाह मुक्त सहर घोषणा गरिने ।

शम्भुनाथ नगरपालिकामा कार्यरत संघसंस्थाहरुको विवरण :

- शम्भुनाथ नगरपालिका (पाँच वटै क्षेत्र)
- लोक कल्याण (वाल संरक्षण)
- २० वटा सामुदायिक विद्यालयहरु (वाल विकास)
- निजी विद्यालयहरु (विकास)
- सिता सामुदायिक सहकारी संस्था (संरक्षण)
- महुली सामुदायीक (संरक्षण र विकास)
- युडिएस (पाँच वटै क्षेत्र)

- सतनाम कृषि सहकारी संस्था (वाँच्न पाउने)
- वडा नागरिक मञ्च (अभियान)
- वाल क्लवहरु/बाल सञ्जाल (संस्थागत सहभागिता र अभियान)
- नागरिक सचेतना केन्द्र (अभियान)
- शम्भुनाथ महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था (अभियान)
- पञ्चमुखि महिला सहकारी संस्था (अभियान)
- सरस्वती माता महिला विकास वचत तथा ऋण सहकारी संस्था (अभियान)
- दलित सेवा संघ (अभियान)
- सवल नेपाल (वाँच्न पाउने, विकास र सहभागिता)
- सेतो गुराँस (विकास)
- सेभ द चिल्ड्रेन (वाल संरक्षण)
- युनिसेफ (अभियान)
- स्वास्थ्य चौकि (वाँच्न पाउने अधिकार)
- जिल्ला वाल कल्याण समिति (संरक्षण, सहभागिता)
- जिल्ला विकास समिति (समन्वय र अनुगमन)
- महिला तथा वालवालिका कार्यालय (संरक्षण र सहभागिता)
- जिल्ला शिक्षा कार्यालय (विकास)
- जिल्ला जन स्वास्थ्य कार्यालय (वाँच्न पाउने)
- विद्यालय व्यवस्थापन समिति (विकास)
- प्रहरी चौकि (संरक्षण)
- जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय (संरक्षण)
- कनक लघु उद्योग (संरक्षण)
- नेपाल रेडक्रस सोसाईटि (विपद जोखिम)
- हरुवाचरुवा अधिकार मञ्च (आवाज उठाउने काम)
- इलाका वन कार्यालय (वातावरण मैत्री, वाल उद्यान लगायतमा सहयोगि)
- सामुदायिक वन समितिहरु(आर्थिक सहयोग)
- शम्भुनाथ मन्दिर क्षेत्र विकास समिति (अभियान)
- राजनीतिक दलहरु (अभियान)
- सञ्चार क्षेत्र (अभियान/प्रचार प्रसार)
- यातायात व्यवासायी
- उद्योग वाणिज्य संघ

शम्भुनाथ नगरपालिकाले बालमैत्री सहर बनाउन गरेको हालसम्मको प्रयासहरु

संस्थागत सूचकमा :

- नगर तथा समुदायस्तरीय (CFLG) समितिको गठन,
- विद्यालय व्यवस्थापन समितिहरुमा बालबालिकाको प्रतिनिधित्वको व्यवस्था,
- स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको नियमित बैठक,
- नगर बाल संरक्षण तथा संवर्द्धन (MCPPC) समितिको गठन,
- नगर स्तरीय बाल क्लव संजाल गठन,
- विद्यालय र समुदायमा आधारित बाल क्लवहरु गठन,
- नगर स्तरीय MWASH CC गठन,
- बालबालिका लक्षित योजनाहरुका लागि कम्तिमा १५ प्रतिशत रकम विनियोजन ।

बाल बचावट सूचकमा :

- सामुदायिक क्लिनिक र खोप केन्द्र संचालन (वडा स्तरीय)
- प्रसुतिगुह संचालन (६ मध्यै तीन स्वास्थ्य संस्थामा)
- ५४ जना महिला स्वास्थ्य स्वय सेविका परिचालन
- ५४ वटा आमा समूह संचालन
- भिटामिन ए र जुकाको औषधी खुवाउने नियमित कार्यक्रम
- खुल्ला दिसामुक्त घोषणा अन्तिम चरणमा

बाल विकासको सूचकमा :

- जि.शि.का.द्वारा १५ वटा बाल विकास केन्द्रहरु संचालन (सवै विद्यालयस्तरीय)
- जि.शि.का.द्वारा २ वटा विद्यालयमा बालमैत्री शिक्षण सिकाई कार्यक्रम संचालन
- शैक्षिक सत्रको शुरुमा विद्यालय भर्ना कार्यक्रम संचालन
- प्रत्येक विद्यालयमा छात्रा र छात्रको छुटाछुटै शौचालयको व्यवस्था
- प्रत्येक विद्यालयमा साप्ताहिक अतिरिक्त क्रियाकलापहरु संचालन

बाल संरक्षणको सूचकमा :

- नगरपालिका नियमित जन्मदर्ता गरेको
- नगर बाल संरक्षण तथा संवर्द्धन (MCPPC) समितिको बैठक संचालन
- विद्यालयमा भय रहित वातावरणमा शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप
- बाल विवाह न्यूनिकरणको लागि बाल क्लवहरुको सक्रियता

बाल सहभागिताको सूचकमा :

- वडा नागरिक मञ्चमा बालबालिकाको प्रतिनिधित्व रहेको
- एकिकृत योजना तर्जुमा समितिमा बालबालिकाको प्रतिनिधित्व रहेको
- MDFLG र MCPPC मा बालबालिकाको प्रतिनिधित्व रहेको
- वि.व्य.स.हरु र स्वा.व्य.स.मा बालबालिकाको प्रतिनिधित्व रहेको
- नगरस्तरीय बाल क्लव संजाल र २० वटा विद्यालय र समुदायस्तरका बाल क्लवहरु गठन र परिचालन
- बालबालिकाको विषय सम्वन्धि छलफल हुने बैठकमा बालबालिकालाई बोलाउने गरेको ।

शम्भुनाथ नगरपालिकाको मुख्य समस्या र चुनौतीहरु :

- समुदायका अभिभावकहरुलाई बालमैत्री व्यवहार सन्वन्धि सचेत गराउन नसक्नु ।
- खुल्ला दिसामुक्त तर्फ अग्रसर भए तापनि पूर्ण सरसफाइको लागि अभियान कार्यक्रम गर्न नसक्नु(खान खानु अघि चर्पी प्रयोग पछि अनिवार्य हात धुने बानी नभएको) ।
- नगरमा कार्यरत संघसंस्थाहरु बीच समन्वयत र एकिकत कार्यक्रम हुन नसक्नु ।
- छोरा र छोरी बीच भेदभाव गर्ने प्रचलन रहिरहनु ।
- बाालश्रम शोषण र बाल विवाह, बहु विवाह लागु पदार्थ दुर्व्यसनी जस्ता खराव प्रचलनलाई पूर्ण रुपमा रोक्न नसक्नु ।
- बाल गृहको व्यवस्था गर्न नसक्नु ।
- समुदायमा आधारित बाल विकास केन्द्रको संख्यामा कमी हुनु ।
- बाल विकास केन्द्रमा शैक्षिक सामग्रीको अभाव ।
- सदा समुदायका बालबालिकाहरु विद्यालयमा भर्ना भए तापनि नियमित जान नजानु।
- विद्यालयमा खेल सामग्रीहरुको परिपूर्ति हुन नसक्नु ।
- नगर अन्तरगतका विभिन्न समितिहरुमा अर्थपूर्ण बाल सहभागिता नहुनु ।
- बालबालिकाहरुलाई नेतृत्व विकासको अभाव हुनु ।
- अभिभावकहरुले पढाइ विग्रन्छ भनेर बालबालिक विषयक कार्यक्रममा सहभागी हुन नदिने

- केटाकेटका कुरा के सन्नु भन्दै वेवास्ता गर्ने ।
- बालबालिकाको नाम लिई ठुला बडाले आफै नेतृत्व गर्ने
- समुदाय र विद्यालयम अझ पनि बाल हिंसा भएको ।
- केही अभिभावकहरु बच्चा जन्मेको ३५ दिनभित्रमा जन्मदर्ता नगर्ने
- खोप केन्द्रहरु अव्यवस्थित भएको ।
- ६ महिनासम्मका बच्चाहरुलाई आमाको दूधका साथै अन्य थप खाना खुवाउने ।
- गर्भवतिमा कामको बोझ जसले गर्दा आमा आफै कुपोसित र जन्मेको बच्चा कुपोषित
- सुत्केरी पछि ३ पटक स्वास्थ्य जाँच नगर्ने ।
- बलबालिकाहरु लागू पदार्थ दुर्व्यसनीमा लागेको ।
- विद्यार्थीहरु नियमित विद्यालय नआउने ।

गर्नुपर्ने कार्यक्रमहरु :

- पूर्ण सरसफाईमा जोड दिनुपर्ने
- बाल विवाहमा पूर्ण रोक लगाउनु पर्ने
- अर्थपूर्ण बाल सहभागिता गराउनु पर्ने
- बालश्रम शोषणमा कमी ल्याउने कार्यक्रम गर्नुपर्ने
- छोराछोरीमा भेदभाव नगर्ने परिपाटीको विकास गर्नुपर्ने
- बालबालिकाको पूर्ण खोप लगाउनमा जोड दिनुपर्ने
- बालबालिकालाई समान व्यवहार गर्नुपर्ने
- विद्यालय उमेर समुहका बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना अभियान संचालन गर्नुपर्ने
- बालबालिकाको आवश्यकताका आधारमा योजना बनाउनु पर्ने
- घरेलु हिंसा न्यूनिकरण गर्ने कार्यक्रम संचलान गर्नुपर्ने
- खाना खान अघि, दिसा धोएपछि सावुन पानीले हात धुनुपर्ने बानीको विकास गराउनु पर्ने
- बाल विकास केन्द्रमा खाजाको व्यवस्था हुनुपर्ने
- विद्यालय जानबाट बञ्चित बालबालिकालाई विशेष कार्यक्रमको व्यवस्था गर्नुपर्ने
- अति विपन्न परिवारका अभिभावकलाई रोजगारीको व्यवस्था
- विद्यालयमा खेल सामग्रीको व्यवस्था

- प्रत्येक वडामा बाल विकास केन्द्रको संचालन गर्नुपर्ने
- भवनहरु बालमैत्री हुनुपर्ने ,भौतिक योजनाहरु बालमैत्री बन्नुपर्ने
- विद्यालय गतिविधि बालमैत्री हुनुपर्ने
- बालमैत्री सिकाइ प्रक्रियाको अवलम्बन गरिनु पर्ने
- शिक्षकको बालमैत्री व्यवहार हुनुपर्ने
- ब.ना.म.ले बालबालिकाको योजनालाई प्राथमिकता दिनुपर्ने
- बाल क्लव र बाल क्लव संजालको नियमित बैठक संचालन हुनुपर्ने
- प्रत्येक विद्यालयमा प्राथमिक उपचार केन्द्रको व्यवस्था हुनुपर्ने
- सुनौला हजार दिनको महत्वबारे अभिभावकलाई ज्ञान दिनुपर्ने
- बालबालिकाको योजनालाई जिल्लास्तरसम्म पुरयाउनुपर्ने
- बाल गृहको व्यवस्था हुनुपर्ने
- पाँच वर्षभित्रका बालबालिका र आमालाई निः शुल्क स्वास्थ्य शिविरको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- हिंसा कम गर्न विद्यालय र समुदायमा बालमैत्री आचार सहिंता बनाउनु पर्ने ।

शम्भुनाथ नगरपालिकाको समस्या, समस्याको कारण र सामाधानका उपायवारे स्थानीय सरोकारवालाहरुको सुझाव

समस्या	मुख्य कारण	समाधानको उपाय
वाल संरक्षण १) जन्म दर्ता नहुनु	- आमा वुवाको विवाह दर्ता नभएर - आमा वुवाको नागरिकता नभएर - जन चेतनाको अभाव - जन्म दर्ताको महत्व नवुझेर	- पढन पाउनुको लागि अलग अलग जन्म दर्ता वनाउने - जन्म दर्ता सम्बन्धी जनचेतना अभियान चलाउने
२) वाल विवाह	- शिक्षाको कमि - आमा वुवामा जनचेतनाको अभाव	- वाल विवाह सम्बन्धी जनचेतना मुलक नाटक आयोजना गर्ने
३) वाल श्रम	- गरिबीको कारणले - अनाथ भएकोले	- आय आर्जन कार्यक्रम चलाउने - जिल्ला वाल कल्याण समितिले अनाथ टुहरा वालवालिकाहरुलाई भर्ना लिने
४) घरेलु हिंसा	- जन चेतनाको कमि - कार्य योजना नभएको	- घरेलु हिंसा न्यूनिकरण सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरु चलाउने - घरेलु हिंसा गर्ने व्यक्तिलाई सचेतना जगाउने
५) वाल संरक्षण प्रणाली	- वाल संरक्षण कार्य योजना नभएको - वाल संरक्षण समिति गठन नभएको	- वाल संरक्षण समिति गठन गर्नु पर्ने -समितिलाई सक्रिय पार्नु पर्ने - वाल संरक्षण सम्बन्धी कार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
वाल विकास	- आर्थिक अवस्था कमजोर	- शिप युक्त जनशक्ति तयार गर्ने

१) विद्यालय जान नपाएका वालवालिकाहरुले अनौपचारीक शिक्षा प्राप्त गर्न नसक्नु	- जनचेतनाको अभाव - पहुचमा कमि/अनौपचारीक शिक्षा केन्द्र नहुनु	- अनिवार्य सर्वशुलभ शिक्षा लागु गर्ने - अनौपचारीक शिक्षा प्रदान गर्न विषेश कार्यक्रम ल्याउँदै औपचारीक शिक्षावाट वञ्चीत वालवालिकाहरुको पहुच अभिवृद्धि गर्ने
३) सवै विद्यालयमा छात्र छात्राहरुकाहरुका लागि अलग अलग शौचालय नहुनु	- विभिन्न निकाय विच समन्वयको अभाव - बजेट अभाव	- विभिन्न निकाय विच समन्वय गर्दै आवश्यक वजेट विनियोजन गर्ने
४) विद्यालयहरुमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन नहुनु	- योजना भित्र समावेश नहुनु - प्रायः जसो विद्यालयमा योजना वनाउने चलन नहुनु	- एसआईपीमा राख्ने र नियमित रुपमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने
वाल सहभागिता १) स्थानिय निकायले गर्ने योजनामा वालवालिकाको योजना तथा कार्यक्रम सवै समावेश नहुनु	- वालवालिकाको योजना ठुला वडाले नसुन्नु - वालवालिकाले व्यवहारिक योजना तथा चाहिने जस्तो योजना छनौट गर्न नसक्नु - वालवालिकाहरुलाई उचित समयमा सूचना नदिने	- वालवालिको योजना ठुलावडाहरुले सुनिदिनु पर्नेछ । - वालवालिकाहरुले चाहिने जस्तो योजना छनौट गर्न सक्ने क्षमतामुलक तालिमको व्यवस्था गरिनुपर्छ - वालवालिकाहरुलाई उचित समयमा जानकारी दिनुपर्ने हुन्छ ।
२) विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा वालवालिकाहरुलाई सहभागि नगराईएको	- विद्यालय व्यवस्थापन समितिले वालवालिकाहरुको महत्व नवुझेको - विद्यालयहरुमा त्यस प्रकारको कार्यविधि तथा निर्देशिका नपठाईएको	- विद्यालय व्यवस्थापन समितिले वालवालिकाको महत्व वुझि समितिमा राख्नु पर्छ । - जिल्ला शिक्षा कार्यालय सहितका निकायहरुले व्यवस्थापन समितिमा वालवालिकाहरुलाई राखिनु पर्ने निर्देशन सहितको पत्राचार विद्यालयहरुलाई गर्नुपर्ने हुन्छ ।
३) स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा वालवालिकाहरुको प्रतिनिधित्व नभएको	- स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिले वालवालिकाहरुलाई जानकारी नदिनु - स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा वालवालिकाहरुलाई सहभागिता गराउनु पर्ने हुन्छ भने जानकारी स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिलाई नै पत्राचार नभएको	- स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा वालवालिकाहरुलाई राख्नुपर्छ भन्ने पत्राचार स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिहरुलाई हुनुपर्ने - वालवालिकाहरुलाई अनुकुल मिल्ने समयमा विभिन्न वैठक तथा तालिम राख्नुपर्ने
४) नगरको प्रत्येक वडामा वाल क्लव तथा वाल सञ्जाल गठन भई क्रियाशिल नरहेको	- नियमित वैठक नहुनु - वाल क्लव र सञ्जाल वारे जानकारी नै नहुनु - काम, कर्तव्य र अधिकारवारे वालवालिकाहरुलाई जानकारी नहुनु	- कम्तीमा महिनामा एक पटक बैठक हुनुपर्ने - वाल क्लबको वारेमा वालबालिकाहरुलाई जनचेतना मुलक तालिम दिनुपर्ने हुन्छ । - काम, कर्तव्य र अधिकारवारे वालवालिकालाई जानकारी दिनुपर्ने हुन्छ । यसवारे विभिन्न पुस्तकहरुको व्यवस्था हुनुपर्छ ।
संस्थागत विकास १) स्थानिय निकायहरुले आफ्नो वाल	- आचार संहिताको वारेमा थाहा नभएको	- स्थानिय सरोकारवाला निकाय तथा वालवालिकाहरुलाई आचार सहिता

मैत्री व्यवहार आचार संहिता तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न नसक्नु		तथा वालमैत्री सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि, अन्तरक्रिया, तालिम गोष्ठी सञ्चालन गर्नुपर्ने
२) विद्यालय व्यवस्थापन समिति क्रियाशिल नुहुनु	- वालवालिकाहरुलाई नसमेटिएको	-विद्यालय व्यवस्थापन समिति, अभिभावकहरुलाई नेपाल सरकारको नीतिलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि वडा, टोल, वस्ती, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक सचेतना केन्द्र, वाल क्लबहरुलाई जनचेतना, क्षमता अभिवृद्धि, जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने -
३) स्थानिय स्तरमा वालविकास केन्द्र, वाल कक्षा तथा पुर्व प्राथमिक कक्षाहरुको अभाव	-सवै वडाहरुमा वाल विकास केन्द्र नरहेको	-प्रत्येक वडाहरुमा पुर्व प्रारम्भीक वाल विकास केन्द्रको व्यवस्था गरिनु पर्ने
४) स्थानिय स्तरमा वाल क्लबको सक्रियता नरहेको	-वालवालिकाहरुलाई नसमिटिएको	- सवै वालवालिकाहरुलाई समेटिनेगरी भ्रमण, वालअधिकार सम्बन्धी तालिम, समय समयमा खेलकुट, पुस्तकालय, पत्रकारीता सम्बन्धी तालिम जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
५) स्थानीयस्तरमा पारालिगल कमिटि जस्ता महिला समुहरुको सक्रियता र त्यस्ता समुहहरु वाल अधिकार संरक्षण र सम्वद्धनमा क्रियाशिल नहुनु	-पारालिगल कमिटि गठन नभएको	-पारालिगल कमिटि गठन गर्नु पर्ने
वाल वचाउ १) पुर्ण स्तनपान नहुनु	- जनचेतनाको कमि - रोजगारिको कारणले - सौन्दर्यमा कमि आउने सोच - अल्छीपन	- जनचेतना अभिवृद्धि - निरन्तर, नियमित अनुगमन, आमा समुहको अभिमुखिकरण गोष्ठि
२) पुर्ण खोप हुन नसक्नु	- वेरोजगारी - शिक्षाको अभाव	- सचेतना अभिवृद्धि, खोप कार्ड अनिवार्य लागु - महिला स्वास्थ्य स्यवं सेविका गोष्ठि
३) सवै वालवालिकाहरुले भिटामिन ए तथा जुकाको औषधि खान नसक्नु	- प्रचार प्रसारको कमि	- व्यापक प्रचार प्रसार गर्नुपर्ने - उत्प्रेरणा जगाउने
४) दक्ष प्रसुतिकर्मीवाट शत प्रतिशत सुत्केरी हुन नसक्नु	- भौतिक पुर्वाधारको कमि - दक्ष जनशक्तिको अभाव - यातायातको असुविधा - शिक्षाको कमि - सवै स्वास्थ्य संस्थामा वर्थिङ्ग सेन्टरको सुविधा नभएको	- प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा वर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालन गरिनुपर्ने - सवै स्वास्थ्य संस्थामा दक्ष प्रसुतिकर्मीको व्यवस्था मिलाउनुपर्ने - जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने तथा निरन्तरता दिने - २४ घण्टै प्रसुति सेवा सञ्चालन गर्न स्थानिय स्तरवाट अनमि भर्ना गरिनुपर्ने

५) सवै गर्भवती महिलाहरुले कम्तीमा ४ पटक गर्भ जाँच गराउन नसक्नु	- जनचेतनाको कमि - महत्ववारे जानकारी नहुनु -	- आमा समुहको नियमित वैठक गरी चेतना मुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गराउनु पर्ने र - नयाँ गर्भवतीहरुका लागि अभिमुखिकरण गरिनुपर्ने कम्तीमा महिनाको एक पटक
६) टिटी खोप	- खोपको महत्व नजानेर - कहिले कहाँ पाईन्छ भने वारे जानकारी नभएर	- परामर्श, सल्लाह सुझाव, खोप सञ्चालन हुने मिति, स्थान वारे जानकारी गराउने र प्रत्येक २ महिनामा टिटी क्याम्प वडा स्तरमा सञ्चालन गरिनपर्नु
७) गर्भवती तथा प्रसुति अवस्थामा २२५ आईरन चक्की सेवन नगर्नु	- समयमा गर्भ जाँच नभएर - औषधिको आपुर्ति को अभाव	- समयमा (९१) जाँच गराउनु पर्ने - जनचेतनामा अभिवृद्धि गर्नुपर्ने - औषधिको नियमित र सहज आपुर्तिको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने
८) ARV Prophylexis पाउन नसक्नु	- नाकारात्मक सोच - जाँच गर्न टाढा जानुपर्ने भएकोले - समयमा एचआईभी किट उपलब्ध नभएर - गोपनियताको डर	- सवै स्वास्थ्य संस्थामा जाँचको व्यवस्था - एचआईभी किटको नियमित उपलब्धता - गोपनियता कायम राख्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने

पछिल्लो दुई आर्थिक वर्षमा शम्भुनाथ नगरपालिकाको बालबालिका लक्षित योजनाहरुको विवरण

आ.व.२०७१/७२ (१५ प्रतिशत)			**आ.व.२०७२/७३ (१५ प्रतिशत)**		
क्र.स.	**योजनाहरु**	**रकम**	**क्र.स.**	**योजनाहरु**	**रकम**
१	वालवालिका तथ्यांक अद्यावधिक नगर प्रोफाईल तयारी	४५००००	१	शम्भुनाथ वाल उद्यान पार्क	७३६४००
२	अधुरो वाल भवन निर्माण	२०००००	२	वाल विवाह सम्बन्धी सचेतना र सडक नाटक	०
३	अधुरो वाल क्लब भवन निर्माण	१०००००	३	वाल श्रमिक र विद्यालय नजाने वालवालिकाहरुको तथ्यांक संकलन गर्ने	२०००००
४	वाल क्लबमा आवद्ध वालवालिकालाई शैक्षिक सामग्री वितरण तथा अन्य खेलकुद कार्यक्रम	३०००००	४	कुलत विरुद्धको सचेतना कार्यक्रम	०
५	बालबालिकाहरुको पुर्ण खोप कार्यक्रम	१५००००	५	सरसफाई र खुला दिशा मुक्त क्षेत्र सम्बन्धी चेतना मुलक कार्यक्रम	२०००००

६	अधुरो वाल क्लब भवन निर्माण	१०००००	६	वाल क्लबमा आवद्ध वालवालिकाको अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम	१०००००
७	अधुरो वाल क्लब भवन निर्माण	१०००००	७	वालवालिकाहरुका लागि शैक्षिक खेलकुद सामग्री वितरण	२५००००
८	अधुरो वाल क्लब भवन निर्माण	१०००००	८	वाल क्लब, वाल सञ्जाल र वाल मैत्री स्थानिय नगर समितिको वैठक व्यवस्थापन खर्च	१०००००
९	अवलोकन भ्रमण तथा पत्रकारीता तालिम	**२०००००**	९	वाल पत्रकारीता तालिम	२०००००
			१०	वालवालिकाको क्षमता विकास कार्यक्रम	३०००००
			११	शिक्षावाट वञ्चीत वालवालिकाहरुका लागि अनौपचारीक शिक्षा कार्यक्रम	०
१०	**नगरवाल भेला तथा वाल क्लब वैठक सञ्चालन कार्यक्रम**	**५००००**	१२	खोप पोषण कार्यक्रम	१५९३५०
११	**सेवा मुलक संस्थाहरु उप स्वास्थ्य चौकी मोहनपुर, रामपुर जमुवा र वसवलपुरलाई औषधि खरिद खर्च**	**१११३५०**			
	जम्मा	**१८६१३५०।-**		**जम्मा**	**२१४५७५०।-**

नगरपालिकामा क्रियाशिल बाल क्लवहरुको विवरण

सि.न.	बाल क्लवको किसिम	संख्या	सदस्य संख्या					
			बालक	बालिका	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा
१	बाल क्लव संजाल							
२	विद्यालयमा आधारित बाल क्लव							
३	समुदायमा आधारित बाल क्लव							
४	किशोरी समूह							
	जम्मा							

क.शम्भुनाथ नगरपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरुको स्थानीयकरण

सेवागत सूचक : बाल बचावट

क.स.	न्यूनतम सेवा सूचकहरु	मापन योग्य सूचकहरु	हालको अवस्था	लक्ष्य	पुष्टयाइको आधार	प्रतिवेदन समय	अनुगमन जिम्मेवारी
१	६ महिनासम्मको शिशुलाई अनिवार्य रुपमा पूर्ण स्तनपान गराएको हुनेछ ।	आमाले कम्तिमा २४ घण्टाभित्र ८-१० पटक स्तनपान गराएको ।	५२	१००	म.स्वा. स्व.से.बाट सर्भेक्षण	मासिक	स्वा.व्य.स.
		६ महिनासम्म खोप र औषधिबाहेक अन्य थप खाना नखुवाएको ।					
२	१ वर्षभित्रका सबै बालबालिकाहरुलाई पूर्ण खोप(वि.सि.जी, डि.पि.टी. हेपाटाइटिस बी, हिव ३ , पोलियो, दादुरा र जेई) पाएका हुनेछन् ।	१ वर्षभित्र वि.सि.जी.,४५ दिनपछि एक महिनाको फरकमा डि.पि.टी. हेपाटाइटिस बी, हिव ३ , पोलियो, ९ महिना पुरा भएपछि १ वर्षभित्र दादुरा र १२-२३ महिनाभित्र जे.ई खोप सबै बच्चाले पाएको ।	९१	१००	म.स्वा. स्व.से.को प्रतिवेदन	मासिक	स्वा.व्य.स.
३	६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकाहरुले वर्षको २ पटक भिटामिन र जुकाको औषधि खाएका हुनेछन ।	बैशाखको ६ र ७ , कार्तिकको २ र ३ गते ६ महिनादेखि ५ वर्षसम्मका बालबालकिाले भिटामिन ए र १ वर्षदेखि ५ वर्षसम्मका बालबालिकाले जुकाको औषधि खाएको ।	९५	१००	स्वा.संस्थाको को रेकर्ड	अर्द्धवार्षिक	जि.स्वा.का., स्वा. व्य.स.
४	गर्भवति आमाले कम्तिमा प्रसुतीपूर्व ४ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवशिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनेछ ।	गर्भवति आमाले कम्तिमा प्रसुतीपूर्व चौथौ, छैठौ, आठौ र नवौ महिनामा गर्भ जाँच गराएको ।	६५	१००	स्वा.संस्थाको रेकर्ड	मासिक	स्वा.व्य.स.
		गर्भ रहेको चौथो महिना १ वटा जुकाको औषधि खाएको ।					
		सुत्केरी भएको २४ घण्टाभित्र, ३ दिन र ७ दिनमा आमा र नवशिशुको जाँच गराएको ।	५२	१००	स्वा.संस्थाको को रेकर्ड	मासिक	गाउँ बालमैत्री समिति, स्वा.व्य.स.

५	गर्भवति आमाले दक्ष स्वास्थ्यकर्मी द्धारा सुत्केरी गराएको हुनेछ ।	SBA तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीबाट स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराएको	५२	१००	स्वा.संस्थाको को रेकर्ड	मासिक	स्वा.व्य.स.
६	गर्भवतिले टिटानस विरुद्धको २ पटक खोप पाएको हुनेछ	गर्भवतिल छैठौ र आठौ महिनामा टिटानस विरुद्धको खोप पाएको ।	६९	१००	स्वा.संस्थाको रेकर्ड	मासिक	स्वा.व्य.स.
७	गर्भवति र सुत्केरी आमाले आइरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएको हुनेछ ।	गर्भ रहेको चौथो महिनादेखि ९ महिनासम्म १८० र सुत्केरी पश्चात ४५ आइरन चक्की गरी जम्मा २२५ वटा खाएको	६५	१००	म.स्वा.स्व.से को प्रतिवेदन	मासिक	स्वा.व्य.स.
८	एच.आइ.भी. संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बच्चाहरुलेARV Prophylaxis पाएका हुनेछ ।						
९	सबै घरधुरीमा पिउन योग्य खानेपानीको सुविधा उपलव्ध भएको हुनेछ ।	पानीको आरसेर्निक परिक्षण गरी प्रत्येक घरले टयूवेल र धाराको पानी प्रयोग गरेको ।	९९	१००	सर्भेक्षण	वार्षिक	MWASH CC
		पानी सुद्धिकरण गर्ने विधिहरु अपनाएको ।		१००	सर्भेक्षण	वार्षिक	MWASH CC
१०	चर्पी गएपछि, खाना खानु अगाडि बालबालिकाको दिसा धोएपछि सावुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ ।	प्रत्येक व्यक्तिले खाना खानु अगाडि सावुन पानीले हात धोएको ।	१०	१००	सर्भेक्षण	वार्षिक	MWASH CC
		चपीको प्रयोग	७५-८५	१००	सरसफाई योजना	वार्षिक	MWASH CC
		चर्पी प्रयोग गरेपछि सावुन पानीले हात धुने गरेको ।	६०	१००			

सेवागत सूचक : बाल संरक्षण

क.स.	न्यूनतम सेवा सूचकहरु	सरलीकृत सूचकहरु	हालको अवस्था	लक्ष्य	पुष्टयाइको आधार	प्रतिवेदन समय	अनुगमन जिम्मेवारी
१	५ वर्ष मुनिका सबै बालबालिकाहरुको जन्मदर्ता भएको हुनेछ ।	बच्चा जन्मेको ३५ दिनभित्र अनिवार्य जन्मदर्ता भएको ।	८५	१००	नगरपालिकाको जन्मदर्ता रेकर्ड	मासिक	नगर बालमैत्री समिति/अनुगमन समिति
		१देखी ५ वर्षभित्रका बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको ।					
		५ वर्षभन्दा माथीको जन्मदता भएको					
२	बाल विवाहको संख्यामा कमी आएको हुनेछ ।	अभिभावकको मन्जुरीले १८ वर्षपछि मात्र विवाह गरेको ।	केही संख्यामा	१००	नगरपालिकाको विवाह रेकर्ड	मासिक	व.ना.म./निगरानी समूह
		केटा र केटीको स्वइच्छाले २० वर्षपछि विवाह गरेको ।					
३	निकृष्टप्रकारको बालश्रम दर घटेको हुनेछ ।	१८ वर्षभित्रका बालबालिकालाई मजदुरी,गाडी सिवारी, होटलमा काम नलगाएको ।	केही संख्यामा हाल ११३ जना वाल श्रमिक	१००	सर्भेक्षण	वार्षिक	व.ना.म.
४	घर परिवार र समुदायबाट बालबालिका	घरपरिवारबाट बालबालकलाई घरेलु हिंसा नगरेको ।		१००	सर्भेक्षण	अर्द्ध वार्षिक	MCFLG

	विरुद्ध हुने हिंसा, शोषण, बेचविखन र दुर्व्यवहार जस्ता घरेलु हिंसा कम गर्न कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको हुनेछ ।	बालमैत्री आचार सहिंता तयार गरेको ।	छैन	गर्ने	आचार संहिता	निरनत	MCFLG
५	बाल संरक्षण सम्वन्धि समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणालीलाई संचालनमा ल्याएको ।	MCPPC को मासिक बैठक बसेको ।		गर्ने	बैठक रजिस्टर	मासिक	MCFLG
		पारालिगल, निगरानी समूहले बालबालिकाको मुद्दा र सवाललाई प्राथमिता दिएको ।		दिने	प्रतिवेदन	मासिक	MCFLG

सेवागत सूचक : बाल विकास

क्र.स.	न्यूनतम सेवा सूचकहरु	सरलीकृत सूचकहरु	हालको अवस्था	लक्ष्य	पुष्टयाइको आधार	प्रतिवेदन समय	अनुगमन जिम्मेवारी
१	४ वर्षसम्मका बालबालिकाहरु प्रारम्भिक बाल विकास कक्षामा भर्ना भएको हुनेछ	वडास्तरमा बालविकास केन्द्र संचालन भएको संख्या ।	८१ प्रतिशत वालवालिका प्रा.वा.वि.केन्द्रमा गएको	११	जि.शि.का.को रेकर्ड	बार्षिक	VCFLG
		सबै बालबाालिका बाल विकास केन्द्रमा भर्ना गरी नियमित उपसिथिति भएको ।		१००	हाजिर रजिस्टर	मासिक	बाल विकास केन्द्र व्य.स.
२	कक्षा १ को लागि विद्यालय जाने उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाहरु भर्ना भएको हुनेछ ।	विद्यालयमा खुद भर्नादर १०० प्रतिशत देखिएको ।	९२ प्रतिशत	१००	विद्यालय रेकर्ड	शैक्षिक सत्रको शुरु	वि.व्य.स.

३	५ देखि १२ वर्षका सबै बालबालिकाहरुले आधारभूत शिक्षा(कक्षा १ देखि ८ सम्म) पाएका हुनेछन ।		५५ प्रतिशत	१००	विद्यालय रेकर्ड	शैक्षिक सत्रको शुरु	वि.व्य.स.
४	औपचारिक शिक्षाबाट बञ्चित बालबालिकाहरुको लागी अनौपचारिक शिक्षा प्राप्त गर्ने व्यवस्था भएको हुनेछ ।	विद्यालयबाट बञ्चित बालबालिका भएमा कुनै एक अनौपचारिक केन्द्रको संचालन भएको ।					
५	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्वन्धि कार्यक्रम संचालन भएको हुनेछ ।	विद्यालयहरुमा साप्ताहिक रुपमा अतिरिक्त क्रियाकलापहरु संचालन भएको ।	५ प्रतिशत	१००	कार्यक्रम अवलोकन	साप्ताहिक	MCFLG
६	प्रत्येक विद्यालयमा छात्रा र छात्रको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको हुनेछ ।	प्रत्येक विद्यालयमा छात्रा र छात्रको लागि बालमैत्री शौचालयको प्रयोग भएको ।	२८ मध्यै ७ विद्यालयमा	१००	अनुगमन	नियमित	MCFLG

सेवागत सूचक : बाल सहभागीता

क्र.स.	न्यूनतम सेवा सूचकहरु	सरलीकृत सूचकहरु	हालको अवस्था	लक्ष्य	पुष्टयाइको आधार	प्रतिवेदन समय	अनुगमन जिम्मेवारी
१	गाविसको निर्णय प्रकृयामा १२ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागीताको संयन्त्रको बिकास भएको हुनेछ ।	व.ना.म., ना.स.के., एकिकृत योजना तर्जुमा समिति, पारालिग कमिटी, नगर परिषद, उपभोक्ता समिति, वि.व्य.स., स्वा.व्य.स.मा बालबालिकाको प्रतिनिधित्व नियमित हुन नसकेको ।	आंशिक	१००	गावि.स. स्वास्थ्य स.स्था र विद्यालयको बैठक रजिस्टर	चौमासिक	MCFLG

२	गाविसले संचालन गर्ने योजनामा वालबालिकाको योजना तथा कार्यक्रम समेटिएको हुनेछ ।	योजना तयारीको लागि बालभेलाको व्यवस्था भएको ।	छ		भेलाको उपस्थिति रजिस्टर	बार्षिक	नगरपालिका
		पूजीगत बजेटबाट कम्तिमा १५ प्रतिशत रकमको व्यवस्था भएको ।	५	१००	गाउँ परिषदको निर्णय	वार्षिक	नगरपालिका
३	प्रत्येक विद्यालय व्यबस्थापन समितिमा संस्थागत तवरबाट बालबालिकाको आवाज सुनिने व्यवस्था सुनिश्चित भएको हुनेछ ।	प्रत्येक विद्यालय व्यबस्थापन समितिको बैठकमा सम्वन्धि विद्यालयको बालक्लवबाट प्रतिनिधित्व भएको ।	छैन	१००	विद्यालयको बैठक रजिस्टर	द्बैमासिक	विद्यालय
४	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल क्लवको सहभागिता भएको हुनेछ ।	स्वा.व्य. समितिको बैठकमा बालक्लव संजालबाट प्रतिनिधित्व भएको ।	छैन	गराउने	बैठक रजिस्टर	चौमासिक	स्वास्थ्य चौकीका
५	गाविसको हरेक विद्यालयहरु र प्रत्येक वडामा बाल समूह गठन गरी क्रियाशिल भएको हुनेछ ।	प्रत्येक विद्यालयमा बाल क्लव गठन गरी द्बैमासिक बैठक गरेको ।	अनियमित	नियमित	बैठक रजिस्टर	मासिक	बालक्लव संजाल
		प्रत्येक वडास्तरमा बाल क्लव गठन गरी द्बैमासिक बैठक बसेको ।	अनियमित	नियमित	बैठक रजिस्टर	मासिक	बालक्लव संजाल
६	गाविसस्तरीय वाल क्लव संजाल गठन गरी क्रियाशिल भएको हुनेछ ।	वडास्तरको बाल क्लव र विद्यालयको बाल क्लवबाट प्रतिनिधित्व हुनेगरी नगरस्तरीय बाल क्लव संजाल गठन भएको ।		नियमित	बैठक रजिस्टर	मासिक	MCFLG

संस्थागत सूचकहरु

क्र.स.	न्यूनतम सेवा सूचकहरु	मापन योग्य सूचकहरु	हालको अवस्था	लक्ष्य	पुष्टयाइको आधार	प्रतिवेदन समय	अनुगमन जिम्मेवारी
१	स्थानीय निकायको परिषद नियमित रुपमा संचालन भएको हुनेछ	नगर परिषद् पौषभित्र सम्पन्न भएको ।	छ।	निरन्तर	परिषदको बैठक रजिस्टर	वार्षिक माघभित्र	नगरपालिका
		व.ना.म. र एकिकृत समितको बैठक नियमित बसेको ।	छ	निरन्तर	बैठक रजिस्टर	पौष दोश्रो हप्ता	व.ना.म.
२	स्थानीय निकायहरुले आफना लागि बालमैत्री व्यवहार , आचार संहिता विनीयम निर्देशिका तथा कार्य विधिहरु पूर्णरुपमा कार्यान्यनमा ल्याएको हुनेछ।	नगरँ परिषद्बाट बालमैत्री आचासहिंता, नीति, कार्यविधि पास भइ कार्यान्वयनमा आएको ।	छैन	निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याउने	परिषदको बैठक रजिस्टर	निरनतर	नगरपालिका
३	स्थानीय निकायमा बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन समिति गठन हुनेछ।	बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन समिति(MCFLG)को मासिक बैठक बसेको ।	छ	निरन्तर	बैठक रजिस्टर	निरन्तर	MCFLG
		समितिले बालमैत्री प्रगतिको अनुगमन र समिक्षा गरेको ।	छैन	गराउने			
४	स्थानीय विद्यालयहरुमा वि.व्य.स. क्रियाशिल रहनेछ।	प्रत्येक विद्यालयको व्य.स.को नियमित बैठक र बालमैत्री व्यवहारको व्यवस्था भएको ।	केहीमा छ	सवैमा गर्ने	विद्यालयको बैठक रजिस्टर	चौमासिक	MCFLG
		वि.व्य.स.को बैठकमा बालबालिकाको प्रतिनिधित्व भएको ।					

५	स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति क्रियाशिल रहनेछ ।	स्वास्थ्य चौकी व्य.स.को मासिक बैठक बसेको ।	छ	निरन्तर	स्वास्थ्य संस्थाको बैठक रजिष्टर	चौमासिक	MCFLG
		स्वास्थ्य चौकी व्य.स.को बैठकमा बालबालिकाको प्रतिनिधित्व भएको ।	छैन	गराउने			
६	स्थानीयस्तरमा बाल विकास केन्द्र,बालकक्षा तथा पुर्वप्राथमिक कक्षाहरु संचालन भएका हुनेछन	आवश्यकताको आधारमा केन्द्रको व्यवस्था नभएको ।		११	प्रतिवेदन	बार्षिक	नगरपालिका
७	स्थानीयस्तरमा बाल क्लवहरुको सक्रियता भएको हुनेछ ।	गाविसस्तरीय बाल क्लव संजालको द्वैमासिक बैठक बसी बालमैत्री व्यवस्थामा सघाउ पुरयाएको ।			प्रतिवेदन	बार्षिक	नगरपालिका
८	स्थानीय स्तरमा पारालिगल कमिटि जस्ता महिला समूहहरुको सक्रियता रहनेछ र यस्ता कमिटिहरु बाल अधिकार संरक्षण र सम्वर्द्धनमा क्रियाशील रहनेछन् ।				प्रतिवेदन	बार्षिक	गाविस
९	स्थानीय स्तरमा बाल संजाल विकास भएको हुनेछ र जिल्लास्तर सम्म उनीहरुको प्रतिनिधित्व रहनेछ ।	गाविसस्तरमा बाल क्लव संजाल गठन भै द्वैमासिक बैठक कसेको ।	छैन	गराउने	प्रतिवेदन	बार्षिक	गाविस
		प्रत्येक विद्यालय र वडास्तरमा बाल क्लव गठन र द्वैमासिक बैठक भएको ।					

१०	बालबालिकाका लागि स्थानीय विकास योजना र लगानी योजना तर्जुमा भै कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	नगरपालिकामा बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी कार्यालय र गै.स.स. बीच समन्वय गरी एकिकृत योजना निर्माण गरेको ।					नगरपालिका
११	जिल्ला, नगर तथा गाँउ विकास योजनामा बालबालिकाकासंग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम समेटी एकीकृत नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन भएको हुनेछ	नगर विकास योजनामा बालबालिका लक्षित योजनालाई पूँजीगत बजेटबाट कम्तिमा १५ प्रतिशत रकम नियोजन गरिएको ।	छ	निरन्तर			नगरपालिका
		वडास्तरबाट माग भै आएका बालबालिका लक्षित योजनाहरुलाई नगरस्तरको बाल भेलाबाट संबोधन गरी एकिकृत योजना तर्जुमा समितिमा पेश भएको ।	छ	निरन्तर			
१२	बालबालिका सम्बन्धी स्थितीपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ ।	बालबालिका सम्वन्धि प्रगति प्रतिवेदन अध्यावधि भएको ।	छैन	निरन्तर	प्रतिवेदन	दुई वार्षिक	नगरपालिका

१४.एकिकृत लगानी योजना तयारीका लागि अपनाइएका प्रकृयाहरु

योजना तर्जुमामा अपनाइएका प्रक्रृयाहरू:

१. राजनीतिक दलहरु, स्थानिय संघसंस्था, बालक्लब, जिल्ला विकास समिति सप्तरी, जिल्ला बालकल्याण समिति, जिल्ला शिक्षा कार्यालय, युनिसेफ नेपाल, स्थानीय अभिभावक र अन्य सरोकारबालाहरुको सहभागितामा रणनीतिक योजना निर्माण कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालन भएको

२. सो कार्यशाला गोष्ठीबाट रणनीतिक योजना तयारी गरिएको हो ।

३. कञ्चनरुप नगरपालिकाको वस्तुस्थिति, स्थानीय सबालहरु र रणनीतिक योजनाको लक्ष्य, उद्देश्य तथा नतिजा हासिलको लागी पुनः सरोकारबालाहरुसँग छलफल र मस्यौदामा थप सुझाव संकलन

४. रणनीतिक योजना निर्माण समितिबाट मस्यौदाको अन्तिम तयारी र नगर परिषद्मा पेश

५. कञ्चनरुप नगरपालिकाको परिषद्बाट स्वीकृत

योजना तर्जुमामा अपनाइएका प्रक्रृयाहरू:

संस्थागत तहमा:

- बालमैत्री नगरपालिका वनाउन पञ्चवर्षिय योजनाको तयारी, कार्यान्वयन अनुगमन तथा मुल्यांकन
- नगर बालसंरक्षण समितिको गठन
- नगर स्तरिय CFLG समिति गठन
- समुदाय तथा विद्यालयमा बालक्लब गठन
- नगर स्तरीय सरसफाई समिति गठन
- बालमैत्री भौतिक संरचनाको निर्माण

बालविकास केन्द्र तहमा:

- ३ देखि ५ बर्षमुनीका सबै बालबालिकाहरु बालविकास केन्द्र जाने गरेको
- सबै बालविकास केन्द्रमा खेलकुदका सामाग्रीहरु भई प्रयोगमा आएको
- बाल विकास केन्द्रमा मानसिक तथा शारीरिक सजाय बर्जित गरिएको

विद्यालय क्षेत्र सुधारमा

शिक्षकहरुको तहमा:

- बालअधिकार तथा बालमैत्री अवधारणा, भयरहित सिकाई सम्वन्धि सबै शिक्षकहरुले तालिम प्राप्त गरेको
- विद्यालयमा लठ्ठीको प्रयोग अन्त्य भएको

विद्याथीहरुको तहमा:

- बालअधिकार तथा बालमैत्री सम्वन्धि सचेतना बृद्धि भएको
- सबै बालबालिका बालक्लबमा आबद्ध भएको
- शौचालयमा दिसापिसाव गर्ने गरेको

विद्यालय व्यवस्थापन समितिको तहमाः

- बालअधिकार बालमैत्री अवधारणा तथा भयरहित सिकाई सम्वन्धि तालिम प्राप्त भएको
- सबै विद्यालयका विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा बालक्लबका प्रतिनिधिहरुलाई सहभागी गराइएको

विद्यालयको तहमाः

- सबै विद्यालयमा बालक्लब गठन भई सक्रिय भएको
- सबै विद्यालयमा बालमैत्री अवधारणा अनुरुप बालशिक्षा सञ्चालन भएको
- विद्यालयहरुमा विद्यार्थी, शिक्षक, अभिभावक र विद्यार्थीहरुको आचारसँहिता तयार भई कार्यान्वयन भएको
- बालक र बालिकाको बेग्लाबेग्लै शौचालय भएको
- विद्यालयका भौतिक संरचनाहरु बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री अभियानमा रहेको

स्वास्थ्य सरसफाई सुधार क्षेत्रमाः

- ❑ खुला दिसामुक्त नगरको रुपमा घोषणा भएको
- ❑ पुर्ण खोप नगरको रुपमा घोषणा भएको
- ❑ प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य स्वयंसेविका उपलब्ध भई सक्रिय रुपमा काम गरिरहेको
- ❑ ९०% गर्भवती आमाको कम्तीमा पनि चारपटक नियमपुर्वक स्वास्थ्य परिक्षण भएको
- ❑ ९०% आमाले कम्तीमा पनि दुईवटा टिटानस खोप पाएको र १२० वटा आईरन चक्की खाएको
- ❑ ९५% शिशुहरुले कम्तीमा ६ महिनाको उमेरसम्म आमाको दुध मात्रै खान पाएको
- ❑ ९०% दक्ष स्वास्थ्य व्यवसायीको सहयोगमा वा स्वास्थ्य संस्थामा शिशुको जन्म दिइएको
- ❑ शतप्रतिशत शिशुहरुले जुकाको औषधी खान पाएको
- ❑ शतप्रतिशत शिशुहरुले उपर्युक्त मात्रामा Vitamin ‘A’ को Capsule खाएको
- ❑ स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालक्लबको प्रतिनिधिको सहभागिता भएको
- ❑ ९५% परिवारका सदस्यहरु HIV/AIDS बारे सचेत भएको

परिवार तथा समुदाय तहमाः

- ❑ ८५% स्थानिय परिवारले दैनिक कम्तीमा ३ छाक पोषणयुक्त खाना खान पाएको
- ❑ ८०% परिवारका सदस्यहरुले खाना खानुअघि, खाना खाएपछि, दिसापिसाव गरिसकेपछि साबुन पानीले हात धुने गरेको
- ❑ ८०% परिवारका सदस्यहरु बालअधिकार तथा बालमैत्री अवधारणा बारे सचेत भएको
- ❑ शतप्रतिशत जन्मदर्ता भएको

स्थानीय सरकार तहमाः

नगरपालिकाको योजनामा बालविकासका लागी कार्यक्रम समाबेश भएको र बजेट विनियोजन गरी कार्यान्वयन भएको

- ❑ बालबालिकाको लागी आपतकालिन कोषको स्थापना भएको
- ❑ नगरका बालबलिकालाई प्रत्यक्ष प्रभाव पार्न विकास कार्यहरु सम्वन्धि हुने निर्णय प्रकृयामा बालबालिकाको संस्थागत सहभागिता हुने व्यवस्था गरिएको
- ❑ बालबालिकाको आवाजलाई सुन्ने संस्थागत परिपाटी भएको
- ❑ नगरपालिकाले बालमैत्री स्थापना अभियानको नेतृत्व लिई, आवश्यक कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्नुका

साथै बालमैत्री नगर स्थापना प्रक्रियाको निरन्तर अनुगमन गरिरहेको

सम्भावना:

- बालअधिकार सम्वन्धि महासन्धिमा व्यवस्था भएको बालअधिकार क्षेत्रहरुको व्यवहारिक रुपमा कार्यान्वयन गरी बालअधिकारको सुनिश्चितता गर्न सकिनेछ ।
- सम्पुर्ण बालबालिकाहरु आफ्नो बालअधिकार प्राप्त गरी सुयोग्य एवं सक्षम बन्नेछन् ।

बालमैत्री नगरपालिका बनाउन देखिएका समस्या र चुनौतीहरु:

- बालमैत्री नगर बनाउने अभियानमा सबै अभिभावक तथा बालबालिकामा बालअधिकार तथा बालमैत्री अवधारणा बारे चेतना नपुग्नु ।
- विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रको भौतिक संरचना पूर्णरुपमा बालमैत्री हुन नसक्नु ।
- परम्परागत तथा निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीले निरन्तरता पाउनु ।
- आर्थिक उपार्जन कार्यमा न्युन आय भएका अभिभावहरुलाई सहभागी गराउन नसक्नु । समाजमा शिक्षित महिलाहरुको संख्यामा कमी साथै महिलाको साक्षरता, सीप तथा क्षमता विकासको क्षेत्रमा न्युन काम हुनु ।
- बालविवाह, बहुविवाह, लागुपदार्थ दुर्व्यसनी जस्ता खराव प्रचलनलाई पुर्णरुपमा रोक्न नसक्नु ।
- बालबालिकाले आफ्नो बढी समय सृजनात्मक काममा भन्दा घरायसी काममा विताउनु ।

३. कार्ययोजना

शम्भुननाथ नगरपालिका २०७१/०७२ सालदेखि बालमैत्री नगर बनाउन जुटेको छ । यस नगरपालिकाले २०७४/०७५ भित्र बालमैत्री नगर बनाउन आवश्यक सुचकहरु तयार गरी कार्ययोजना पनि निर्माण गरिसकेको छ । केन्द्रिय बालकल्याण समिति र स्थानीय विकास मन्त्रालयले तयार गरेको बालमैत्री नगरपालिकाका सुचकहरुलाई एकिकृत गरी शम्भुनाथले आफू सुहाउँदो सुचकहरु तयार गरेको छ । स्थानीय समुदायका बालबालिका, अभिभावक, राजनीतिज्ञ दल, समाजसेवी तथा सहयोगी निकायहरुको समेत सहभागितामा सुचकहरुलाई अन्तिम रुप दिइएको छ ।

जिविस सप्तरी, युनिसेफ, शम्भुनाथ नगरपालिका लगायतको नेतृत्वमा जिल्लास्तरमा विभिन्न चरणमा छलफल, अन्तरक्रिया सञ्चालन भएका छन् । छलफलबाट शम्भुनाथ बालमैत्री बनाउन विभिन्न महत्वपुर्ण सुचकहरु तयार गरी कार्ययोजना निर्माण गरिएको छ । तयार गरिएका सुचकहरुलाई समेत बालअधिकारका चार क्षेत्रहरु बालसंरक्षण, बालबचाबट, बालविकास, बालसहभागिता र संस्थागत विकासको क्षेत्र गरी जम्मा ५ क्षेत्रहरुमा विभाजन गरी कार्ययोजना निर्माण गरिएको छ ।

बाल बचाउँका योजना

क्रस	मूख्य योजना	बार्षिक लक्ष्य	कुल लक्ष्य	अनुमानित लागत	नगरपालिका	जिविस	गैसस	समुदाय	विषयगत कार्यालय	जम्मा
१.	पुर्ण स्तनपानका लागि वडा स्तरका सबै आमा समुहहरुलाई सचेतना मुलक तालिम	११	५५	२५०००००	२५,००,०००					
२.	शत प्रतिशत खोप दरलाई निरन्तरता दिनका लागि दलित र सिमान्तकृत समुदायमा सचेतना मुलक कार्यक्रम राख्ने	१२	६०	५०,०००।-	५०,०००।-					
३.	११ देखि १४ बर्षका बालिकाहरुका लागि एचपिबी(ह्युमन प्यापिलोना भाईरस विरुद्धको भ्याक्सिन) कार्यक्रम चलाउन सरोकारवालाहरुलाई अभिमुखिकरण	१	१	५०,०००।-	५०,०००।-					
४.	एचपिबी खोप लगाउने स्वास्थ्यकर्मीहरुका लागि एक दुई दिने तालिम	१	१	१,००,०००।-	१,००,०००।-					
५.	एचपिबी खोप तथा बालिकाहरुको तथ्यांक संकलन सम्बन्धी स्वयं सेविकाहरुलाई एक दिने तालिम	१	१	७५,०००।-	७५,०००।-					
६.	खोप									
७.	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा बाल मैत्री धारा जडान	९		१,००,०००।-					संवन्धित संस्थाले आवश्यक समन्वय गरि गर्ने	
८.	बर्थिङ्ग सेन्टर विस्तार	पहिलो बर्ष २ वटा	५ बर्ष भित्र ९ वटै स्वास्थ्य चौकिमा बर्थिङ्ग सेन्टर विस्तार गर्ने	- पूर्वाधार तयार भएका दुई बर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालनमा ल्याउन २,००,०००।- - अन्य ४ वटा नयाँ बर्थिङ्ग सेन्टर स्थापनाका लागि ६, करोड	- पूर्वाधार तयार भईसकेका दुई बर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालनमा ल्याउन २ लाख दिने - अन्य ४ वटा नयाँका लागि जग्गा उपलब्ध गराउन तथा निर्माणका लागि सम्बन्धित निकायमा पलह गर्ने			जग्गा उपलब्ध गराउन पहल गर्ने	- जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयले शहरी विकास मन्त्रालय मार्फत निर्माणका लागि पहल गर्ने	
९	गर्भवती महिलाले कम्तिमा प्रसुति पुर्व चार पटक र प्रसुति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तीमा तीन पटक स्वास्थ्य जाँचका लागि आमा समुहहरुको बैठकलाई निरन्ततरा दिने, क्रियाशिल वनाउने									
१०	खानेपानी सुविधा नभएका घरधुरीका खानेपानीको उपयुक्त व्यवस्था मिलाउने									

११	सबै घरधुरीमा चर्पिको व्यवस्था गर्नुपर्ने						समुदायले आफै गर्ने			
१२	नगर क्षेत्रका सबै टोल विकास समितिहरुलाई सरसफाई तथा हात धुने तरिका वारे अभिमुखि करण	१								
१३	बालबचाउँ सम्बन्धी प्रायः जसो सुचकहरु पुरा गर्न स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरुको भुमिका अत्यन्तै महत्वपुर्ण रहेकोले उनीहरुको क्रियाशिलता समेतलाई ध्यानमा राखि मासिक ५००।- दरले प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउने									
१४	राम्रो काम गर्ने स्वयं सेविकालाई सम्मान सहित नगद पुरस्कार उपलब्ध गराउने									
१५	राम्रो काम गर्ने स्वास्थ्य संस्थालाई सम्मान तथा पुरस्कार उपलब्ध गराउने									

बाल विकास

क्र स	मुख्य योजना	बार्षिक लक्ष्य	कुल लक्ष्य	अनुमानित लागत	नगरपालिका	जिविस	गैसस	समुदाय	विषयगत कार्यालय	जम्मा
१.	प्रारम्भीक बालविकास केन्द्र स्थापना गर्ने (नगरपालिका क्षेत्रभरी)	४	२०	७६,६८,०००।-	४२,२८२००।-	१९,१७ ०००।-		७,६६,८०० बराबरको जग्गा ।-	जिशिकाले सहयोगी कार्यकर्ताको तलब तथा पाठ्य सामग्री उपलब्ध गराउने	
२	नगरपालिका भित्रका ४ बर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको तथ्यांङ्क संकलन गर्ने	१	५	४६,२००।-	४६,०००।-					
३	बाल विकास भर्ना अभियान संचालन गर्ने	१	५	४५,०००।-	४५,०००।-					
४	बाल विकासमा बालबालिकाहरुलाई नियमति पठाउन अविभावकहरुलाई सचेतना गर्ने	१	५	५,०००।-					सम्बन्धीत विद्यालयले बेहोर्ने	
५	नगर क्षेत्रका विद्यालयहरुमा बाल मैत्री फर्निचर र धारा सहितका पुर्वाधार विकास गर्ने	पहिलो बर्ष सबै विद्यालयमा		१५,००,०००।-	१०,००,०००। -				५,००,०००।-	
६	विद्यालयमा छात्रा छात्राहरुका लागि अलग-अलग बाल मैत्री शौचालयको व्यवस्था गरिनुपर्ने	पहिलो बर्षमै सबै विद्यालय		५,००,०००।-	३,००,०००।-				जिशिकाले २,००।०००।-	
७	विद्यालय नजाने बालवालिकाहरुलाई विद्यालय भर्ना गराउने, नियमित	१	५	-					सम्बन्धीत विद्यालय तथा	

	विद्यालय जाने वतावरण सृजना गर्ने तथा तीनका अविभावकहरुलाई शिक्षाको महत्व वारे सचेतना गर्ने								व्यवस्थापन समितिहरुले गर्ने	
८	छात्राहरुका लागि प्रत्येक विद्यालयमा सेनेटरी प्याडको प्रबन्ध मिलाउने								सम्बन्धीत विद्यालयले गर्ने	
९	नगरपालिकालाई पुर्ण साक्षर नगर घोषणा गर्न औपचारीक शिक्षावाट बञ्चित भएकाहरुका लागि अनौपचारीक शिक्षाको व्यवस्था	१								
१०	सबै विद्यालयहरुमा शौचालयको प्रयोग,साबुन पानिले हात धुने तरिका तथा सरसफाई सम्बन्धी अभिमुखिकरण	१	५	.					एमवाससीसिको जिम्मा लगाउने	
११.	विद्यालयमा प्रायप्त खेलकुद सामग्रीको व्यवस्था								सम्बन्धित विद्यालय	
१२	विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलापको फोकल शिक्षक र ती शिक्षकहरुलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था				नगरपालिकाले आवश्यक पहल गर्ने				सम्बन्धीत विद्यालय/जिशिका	
१३	विद्यालयहरुमा कम्प्युटर शिक्षाको व्यवस्था (पहिलो बर्ष पछि)									
१४	विद्यालय क्षेत्र भित्र शिक्षा प्रद होर्डिङ्ग बोर्डको व्यवस्था									
१५	विद्यालयको ५० मिटर वरिपरिमा सुर्तीजन्य पदार्थ तथा मदिरा बेच्न नपाउने									
१५	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरीक्त क्रियाकलापलाई नियमितता दिने									

बाल संरक्षण

क्र स	मुख्य योजना	बार्षिक लक्ष्य	कुल लक्ष्य	अनुमानित लागत	नगरपालिका	जिविस	गैसस	समुदाय	विषयगत कार्यालय	जम्मा
१.	शत प्रतिशत जन्म दर्ताका लागि वडा बस्ती स्तरीय सचेतना कार्यक्रम (प्रत्येक वडामा)	११	५५	१,१०,०००।-	१,१०,०००।-					
२	जन्म दर्ता अभियान तथा घर दैलो कार्यक्रम(प्रत्येक वडामा)	११	२२	६६,०००।-	६६,०००।-					
३	टोल विकास समिति गठन तथा परिचालन	१०० वटा टोल विकास समिति	१००	१,००,०००।-	१,००,०००।-					
४	बाल विवाह विरुद्ध जनचेतनाका लागि प्रचार प्रसार (सडक नाटक, घर दैलो, होर्डिङ्ग बोर्ड,र्‍याली)	१०० कार्यक्रम २ बर्ष भित्र		३,००,०००।-	१,५०,०००।-				युनिसेफ १,५०,०००।-	
५	छोराछोरी विचको भेदभाव, छुवाछुत लगायतका समस्याहरु समाधान गर्न सचेतना मुलक कार्यक्रम टोल विकास समिति मार्फत									
६	बाल श्रमिकहरुको तथ्यांक संकलन तथा अनुगमन	१	५	५०, ०००।-	५०,०००।-					
७	बाल श्रम न्यूनिकरणका लागि अति विपन्न अविभावकहरुलाई रोजगार मुलक तालिम	११	५५	२२,००,०००।-						

८	लैगिंक हिंसा विरुद्धको कार्य योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन	१		५०,०००।-	५०, ०००।-					
९	बाल संरक्षण समिति गठन, योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन	१		५०,०००।-	५०,०००।-					
१०	बाल संरक्षण समितिलाई तालिम	१		३०,०००।-	३०,०००।-					
११	यातायात व्यवसायी, व्यापार संघ, होटेल व्यवसायी, इट्टा भट्टा व्यवसायीहरुलाई बाल मैत्री स्थानिय साशन सम्बन्धी तालिम	१		६०,०००।-				युनिसेफ ले		

अर्थपुर्ण बाल सहभागिता

क्र स	मुख्य योजना	बार्षिक लक्ष्य	कुल लक्ष्य	अनुमानित लागत	नगरपालिका	जिविस	गैसस	समुदाय	विषयगत कार्यालय	जम्मा
१.	नगर क्षेत्रका प्रत्येक विद्यालयमा बाल कल्ब गठन गर्ने	४४		२५,०००।-	२५,०००।-					
२	समुदाय स्तरिय बाल कल्ब पुर्नगठन	८१		८१,०००।-	८१,०००।-					
३	विद्यालय स्तरिय र समुदाय स्तरिय बाल कल्बका पदाधिकारीहरुका लागि २ दिने बाल अधिकार र बाल मैत्री स्थानिय शासन सम्बन्धी अभिमुखिकरण तालिम	१२५		१२,५०,०००।-	१२,५०,०००।-				युनिसेफ, जिविस	
४	बाल कल्बहरुको क्रियाशिलताका लागि नियमित बैठक(बार्षिक कम्तीमा ६ वटा)	७५०								
५	नगर स्तरीय बाल सञ्जाललाई ३ दिने कार्यक्रम उदघोषण र माईन्यूट लेखन सम्बन्धी तालिम(पहिलो दुई वर्ष पछि)									
६	नगर क्षेत्रका प्रत्येक विद्यालयमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति गठन गरी क्रियाशिल गराउने								सम्बन्धित विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाले गर्ने	
७	विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी, शिक्षक र स्वास्थ्यकर्मी समेतलाई बाल मैत्री स्थानिय शासन सम्बनधी एक दिने अभिमुखिकरण	३०	६०	६,००,०००।-	३,००,०००।-				युनिसेफ ३,००,०००।-	
८	नगर बाल संजाललाई भित्ते पत्रिका प्रकाशन सम्बन्धी ३ तीन दिने तालिम	१	२	८०,०००।-			८०,०००।-			
१०	बार्षिक बाल भेलालाई नियमितता	१	५	१,५०,०००।-	१,५०,०००।-					
११	नगर बाल सञ्जाललाई अध्ययन अवलोकन भ्रमण	१	५	५,००,०००।-	५,००,०००।-					
१२	बाल बालिका सम्बन्धी साप्ताहिक रेडियो कार्यक्रम	५२	२६०	२,६०,०००।-	१,३०,०००।-				सम्बन्धित रेडियो १,३०,०००।-	
१३	संस्थागत प्रतिनिधित्व गरिरहेका बाल कल्बका पदाधिकारी र बाल सञ्जालका पदाधिकारीलाई योजना तर्जुमा सम्बन्धी तालिम	१	२	१,४०,०००।-					१,४०,०००।- युनिसेफ	

संस्थागत विकास

क्र स	मूख्य योजना	बार्षिक लक्ष्य	कुल लक्ष्य	अनुमानित लागत	नगरपालिका	जिविस	गै स स	समुदाय	विषयगत कार्यालय	जम्मा
१.	बालबालिका सँग सम्बन्धीत आचार संहिता निर्माण (बालबालिकाका लागि, विद्यालयका शिक्षक र पदाधिकारीका लागि, स्वास्थ्यकर्मी, नगरपालिका, प्रहरी प्रशासन, अविभावक, राजनीतिककर्मी....)	१	१	२,५०,०००।-	२,५०,०००।-					
२	बाल मैत्री रणनीति निर्माण तथा कार्यान्वयन	१	१	२,५०,०००।-	२,५०,०००।-				२,५०,०००। - युनिसेफ	
३	राजनीतिक दल र बाल सञ्जालको अन्तरक्रिया	२	१०	५०,०००।-	५०,०००।-					
४	बाल कोषको स्थापना	१		५,०००।-	५,०००।-					
५	बाल पुस्तकालयको स्थापना (सबै वडामा)	५	११	१६,५०,०००।-	१०,००,०००।-	६,५०,०००। -				
६	बाल उद्यान निर्माण	१	१	३०,००,०००।-	३०,००,०००।-					
७	खेल मैदान	१	१	५०,००,०००।-	५०,००,०००।-					
८	बाल सञ्चालको कार्यालय व्यवस्थापन	१	१	१,००,०००।-	१,००,०००।-					
९	नियमित अनुगमन मुल्यांकन र समिक्षा	४	२०	२,००,०००।-	१,००,०००।-				युनिसेफ	
१०	बाल मैत्री स्यंव सेवक सहजकर्ता	११		१,३४,०००।-	१,३४,०००।-					
११	बाल मैत्री स्वयं सेवकहरुलाई तालिम	१		६०,०००।-					६०,०००।- युनिसेफ	
१२	इलाका प्रहरी कार्यालयमा बालबालिका डेस्क स्थापना	१		२५,०००।-	२५,०००।-					
१३	नगरपालिकाको आवधिक योजना निर्माण	१		८,५०,०००।-	२,५०,०००।-				६,००,०००। - युनिसेफ	
१४	बालबालिकाको स्थिती पत्र तयारी तथा प्रकाशन	१	२	४,००,०००।-	३,००,०००।-				१,००,०००। - युनिसेफ	
१५	बाल मैत्री नगर घोषणाका लागि अनुगमन(नगर तह)	४	८	२,००,०००।-	२,००,०००।-					
१६	बाल मैत्री ब्रोसर निर्माण(दुई किसिम)	बार्षिक १० हजार प्रति	२० हजार प्रति	४,००,०००।-	२,००,०००।-				युनिसेफले २ लाख	
१७	बाल मैत्री जिङ्गल निर्माण प्रचार प्रसार	१	१	१,००,०००।-	१,००,०००।-					